

MLÁDEŽ

Politika v oblasti mládeže je vnútroštátnou politickou oblasťou. Harmonizácia právnych predpisov členských štátov je preto vylúčená. Na európskej úrovni sa o politike v oblasti mládeže rozhoduje v rámci riadneho legislatívneho postupu. Časť programu Erasmus+ zameraná na mládež podporuje výmeny mladých ľudí v rámci EÚ, ako aj s tretími krajinami. Európska únia v posledných rokoch posilnila svoje politiky vo vzťahu k mladým ľuďom, čo dokazuje iniciatíva Európsky zbor solidarity.

PRÁVNY ZÁKLAD

Základom činnosti EÚ v oblasti mládeže sú články 165 a 166 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Činnosť patriaca do pôsobnosti článkov 165 a 166 podlieha riadnemu legislatívnemu postupu. Vo vzťahu k politike v oblasti mládeže je akákoľvek harmonizácia právnych predpisov členských štátov výslovne vylúčená. Rada môže prijímať odporúčania na základe návrhov Komisie.

Charta základných práv Európskej únie, ktorá má rovnakú právnu silu ako zmluvy (článok 6 ZFEÚ), obsahuje článok o právach dieťaťa (článok 24), ako aj článok o zákaze detskej práce a ochrane mladistvých na pracovisku (článok 32).

CIELE

Článok 165 ZFEÚ ustanovuje činnosť Únie na podporu rozvoja výmen mládeže a výmen sociálno-vzdelávacích pracovníkov, t. j. pracovníkov s mládežou, a – po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy – na podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe. Článok 166 umožňuje EÚ vykonávať politiku odborného vzdelávania, ktorá podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov. Únii stanovuje úlohu uľahčovať prístup k odbornej príprave a podporovať mobilitu školiteľov a školiacich sa, najmä mladých ľudí.

Okrem týchto článkov sú pre deti a mládež prospešné aj politiky EÚ v iných oblastiach, ako sú vzdelávanie, odborná príprava a zdravie, alebo v súvislosti s právami a ochranou detí a mladých ľudí.

DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

A. Strategický rámec

1. Stratégia EÚ pre mládež na roky 2010 – 2018

Rada v novembri 2009 prijala uznesenie o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže na roky 2010 – 2018 (Ú. v. EÚ C 311, 19.12.2009, s. 1 – 11). Stanovila

si dva prierezové ciele, a to vytvárať pre mladých ľudí vo vzdelávaní a na pracovnom trhu väčšie množstvo rovnakých príležitostí a podporovať aktívne občianstvo, sociálne začlenenie a solidaritu. Iniciatívy sa majú uskutočňovať v ôsmich oblastiach činnosti: vzdelávanie a odborná príprava, zamestnanosť a podnikanie, zdravie a kvalita života, účasť na živote spoločnosti, dobrovoľnícke činnosti, sociálne začlenenie, mládež a svet, tvorivosť a kultúra.

Práca prebieha v trojročných pracovných cykloch. Pre súčasný cyklus zahŕňajúci roky 2016 – 2018 Rada určila šesť hlavných cieľov: 1) zvýšenie miery sociálneho začlenenia všetkých mladých ľudí; 2) intenzívnejšia účasť všetkých mladých ľudí na demokratickom a občianskom živote v Európe; 3) uľahčenie prechodu mladých ľudí z mladosti do dospelosti, a to hlavne začlenenia do trhu práce; 4) podpora zdravia ľudí vrátane duševného zdravia a pohody; 5) príspevok k riešeniu výziev a príležitostí digitálneho veku, pokiaľ ide o politiku zameranú na mládež, jej prácu a mladých ľudí; a 6) príspevok k reakciám na príležitosti a výzvy, ktoré prináša narastajúci počet mladých migrantov a utečencov v EÚ.

2. Stratégia Európa 2020

[Stratégia Európa 2020](#) sa začala v roku 2010, zameriava sa na mladých ľudí a zaoberá sa rôznymi cieľmi vrátane znižovania predčasného ukončovania školskej dochádzky, zvyšovania podielu mladých absolventov a vytvárania komplexného balíka politických iniciatív v oblasti vzdelávania a zamestnania. Zahŕňa to schému pracovnej mobility [Tvoje prvé pracovné miesto EURES](#), ktorá uľahčuje zamestnávanie v celej Európe.

Komisia vo svojom oznámení z mája 2018 s názvom Zapájať mladých ľudí, spájať ich a posilňovať ich postavenie: nová stratégia EÚ pre mládež (COM(2018)0269) navrhla, aby sa osobitná pozornosť venovala týmto oblastiam činnosti:

- podpora účasti mládeže na občianskom a demokratickom živote,
- spájanie mladých ľudí v celej Európskej únii aj mimo nej s cieľom podporovať dobrovoľné zapájanie, vzdelávaciu mobilitu, solidaritu a medzikultúrne porozumenie,
- podpora pri posilňovaní postavenia mládeže prostredníctvom kvality, inovácie a uznania práce s mládežou.

B. Príslušné výdavkové programy EÚ

1. Erasmus+

Erasmus+ obsahuje osobitnú kapitolu týkajúcu sa mládeže, pre ktorú bolo vyčlenených približne 2,1 miliardy EUR. Jeho osobitné ciele sú: 1) zlepšovať úroveň kľúčových kompetencií a zručností mladých ľudí a podporovať účasť na demokratickom živote v Európe a na trhu práce, aktívne občianstvo, medzikultúrny dialóg, sociálne začlenenie a solidaritu, 2) podporovať zlepšovanie kvality v práci s mládežou, 3) dopĺňať reformy politiky na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni a podporovať rozvoj politiky v oblasti mládeže, ktorá je založená na znalostiach a dôkazoch, a 4) posilniť medzinárodný rozmer činností mládeže a úlohu pracovníkov s mládežou a mládežníckych organizácií ako štruktúr podpory pre mladých ľudí.

Program Erasmus+ poskytuje priamu podporu [Európskej dobrovoľníckej službe](#) (EDS). EDS je systém navrhnutý s cieľom pomôcť mladým ľuďom stráviť čas v zahraničí a pritom sa zúčastňovať na dobrovoľníckych projektoch. Táto schéma neformálneho vzdelávania je certifikovaná na celoeurópskej úrovni prostredníctvom nástroja na uznávanie pas mládeže ([Youthpass](#)).

Odoň programu Erasmus+, [Erasmus pre mladých podnikateľov](#), dáva budúcim podnikateľom možnosť učiť sa od skúsených podnikateľov prevádzkujúcich malé podniky v iných zúčastnených krajinách.

2. Erasmus 2021 – 2027

Komisia vo svojom návrhu nového programu Erasmus na roky 2021 – 2027 ([COM\(2018\)0367](#)) odporúča zdvojnásobiť rozpočet v porovnaní s programovým obdobím 2014 – 2020 na 30 miliárd EUR, pričom 3,1 miliardy EUR by bolo vyčlenených na mládež. Jedným z cieľov návrhu je podporovať európsku identitu prostredníctvom cestovných skúseností v rámci iniciatívy [DiscoverEU](#), ktorá mladým ľuďom poskytne príležitosť spoznať kultúrne dedičstvo a rozmanitosť Európy. Na programe sa budú môcť zúčastňovať žiaci a vysokoškolskí študenti, ale aj stážisti a pracovníci s mládežou.

C. Ďalšie iniciatívy EÚ

1. Záruka pre mladých ľudí

Rada prijala v apríli 2013 odporúčanie o zavedení [záruky pre mladých ľudí](#) (Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1 – 6). Ide o dôležitý záväzok s cieľom zabezpečiť, aby mladí ľudia dostávali kvalitnú ponuku práce, ďalšieho vzdelávania alebo odbornej prípravy do štyroch mesiacov od straty zamestnania alebo ukončenia formálneho vzdelávania. Hoci členské štáty musia vykonávať a financovať túto politiku aj naďalej, už je k dispozícii spolufinancovanie EÚ pre regióny s nezamestnanosťou mladých ľudí nad 25 %, a to prostredníctvom osobitného rozpočtového riadku, Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a Európskeho sociálneho fondu^[1].

2. Európsky zbor solidarity

Iniciatívu s názvom [Európsky zbor solidarity](#) (ESC) začala Komisia v decembri 2016. Táto iniciatíva umožňuje mladým ľuďom vo veku 18 až 30 rokov vykonávať dobrovoľnícku činnosť alebo pracovať v rámci projektov doma či v zahraničí. Doteraz sa zaregistrovalo celkovo 72 000 mladých ľudí, pričom 7 000 z nich je priamo zapojených do činností v oblasti solidarity. V auguste 2018 Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili nápady na nové projekty v rámci iniciatívy. Na vybrané projekty, ktoré budú otvorené pre všetkých mladých ľudí v celej Európe aj mimo nej, sa z rozpočtu EÚ vyčlenilo celkovo 44 miliónov EUR. Komisia 11. júna 2018 uverejnila svoj [návrh Európskeho zboru solidarity po roku 2020](#), v ktorom vyčlenila 1,26 miliardy EUR s cieľom umožniť približne 350 000 mladým ľuďom zúčastňovať sa na solidárnych činnostiach ([COM\(2018\)0440](#)).

[1] Ďalšie informácie nájdete v informačnom liste [2.3.2](#) o Európskom sociálnom fonde, oddiel B.2.

3. Politiky v oblasti ochrany detí

Podľa Dohovoru OSN o právach dieťaťa (UNCRC) je dieťaťom každá osoba mladšia ako 18 rokov. Lisabonskou zmluvou sa zaviedol cieľ, aby EÚ presadzovala práva detí, pričom Charta základných práv zaručuje ochranu práv detí inštitúciami EÚ, ako aj členskými štátmi.

Dňa 15. februára 2011 schválila Komisia oznámenie nazvané Program EÚ v oblasti práv dieťaťa ([COM\(2011\) 0060](#)). Jeho účelom je opätovne potvrdiť pevný záväzok všetkých inštitúcií EÚ a všetkých členských štátov k presadzovaniu, ochrane a napĺňaniu práv detí vo všetkých príslušných politikách EÚ a realizovať tento záväzok v konkrétnej podobe. Práva detí a predchádzanie násiliu na deťoch, mladých ľuďoch, ženách a ďalších zraniteľných skupinách osôb ochraňuje a podporuje aj program [Práva, rovnosť a občianstvo \(2014 – 2020\)](#).

V roku 2016 Európsky parlament a Rada prijali smernicu o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1) s cieľom zaistiť, aby deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní, boli schopné tieto konania chápať a sledovať a aby dokázali uplatňovať svoje právo na spravodlivý proces, a s cieľom zabrániť opakovaniu trestnej činnosti detí a podporiť ich sociálnu integráciu.

4. Mládež a médiá

Internetové technológie prinášajú jedinečné príležitosti pre deti a mladých ľudí tým, že im poskytujú prístup k znalostiam a umožňujú im digitálne vzdelávanie a účasť na verejnej diskusii. Deti však môžu byť vo vzťahu k moderným technológiám aj mimoriadne zraniteľné. Smernica o audiovizuálnych mediálnych službách (Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010, s. 1) preto zakazuje zahrnutie akéhokoľvek obsahu, ktorý by mohol byť mimoriadne škodlivý pre maloletých, do lineárnych televíznych služieb. Obsah, ktorý by mohol byť škodlivý pre maloleté osoby, sa musí buď vysielat' v čase, keď ho nebudú pozerat', alebo zablokovať pomocou technologických prostriedkov tak, že k nemu nebudú mať prístup. V prípade nelineárnych audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie sa daný obsah môže sprístupniť iba takým spôsobom, aby s ním maloletí bežne neprichádzali do styku.

5. Európsky portál pre mládež

[Európsky portál pre mládež](#) je webová stránka určená mladým ľuďom v celej Európe s cieľom pomôcť im zorientovať sa v množstve príležitostí, ktoré EÚ ponúka v rôznych oblastiach záujmu, ako sú dobrovoľnícka práca, práca, vzdelávanie, kultúra a tvorivosť a mnohé iné.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Parlament sa vždy zasadzoval za úzku spoluprácu členských štátov v oblasti mládeže. Prispieval k tvorbe politiky v oblasti mládeže a preberal pritom aktívnu úlohu, napríklad vo svojich uzneseniach o stratégii EÚ pre mládež – investovanie a posilnenie postavenia mládeže (Ú. v. EÚ CE 161, 31.5.2011, s. 21), o vykonávaní stratégie EÚ pre mládež na roky 2010 – 2012 (Ú. v. EÚ C 93, 9.3.2016, s. 61), o posúdení stratégie

EÚ pre mládež 2013 – 2015 (Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 212) a o systéme záruk pre mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 440, 30.12.2015, s. 67).

V uplynulých rokoch bolo prijatých mnoho ďalších uznesení o zamestnanosti (napríklad Ú. v. EÚ C 224, 21.6.2016, s. 19), podnikaní (Ú. v. EÚ C 316, 22.9.2017, s. 76) a o boji proti nezamestnanosti (Ú. v. EÚ C 11, 12.1.2018, s. 44) mladých ľudí.

Parlament takisto zabezpečuje ochranu najlepších záujmov detí na základe petícií, ktoré mu boli doručené (Ú. v. EÚ C 66, 21.2.2018, s. 2), a prijal uznesenie o znižovaní nerovností s osobitným zameraním na chudobu detí (Ú. v. EÚ C 366, 27.10.2017, s. 19). Parlament sa tiež zameril na práva detí za hranicami EÚ, pričom podporil uznesenia o situácii detí na celom svete, napríklad o vzdelaní pre deti v núdzových situáciách a dlhotrvajúcich krízach (Ú. v. EÚ C 366, 27.10.2017, s. 151) alebo o podvýžive detí v rozvojových krajinách (Ú. v. EÚ C 289, 9.8.2016, s. 71). V roku 2015 prijal uznesenie o boji proti sexuálnemu zneužívaniu detí na internete (Ú. v. EÚ C 316, 30.8.2016, s. 109)^[2]. Na plenárnom zasadnutí v októbri 2018 prijal legislatívny návrh Komisie týkajúci sa revidovanej smernice o audiovizuálnych mediálnych službách (P8_TA(2018)0364). Podľa nových ustanovení sa od vysielateľov bude vyžadovať, aby znížili vystavenie detí propagácii nezdravých potravín alebo nápojov, obsah podnecujúci k násiliu, nenávisti a terorizmu bude zakázaný a bezdôvodné násilie a pornografia budú podliehať veľmi prísny pravidlám.

Počas rokovaní o programe Erasmus+ v rokoch 2012 a 2013 sa Parlament rozhodne zasadzoval za osobitnú kapitolu pre mládež a vyčlenenie rozpočtu na jej kľúčové činnosti. Zdôrazňoval aj to, že možnosti účasti znevýhodnených mladých ľudí by sa mali posilniť. Vo svojom uznesení zo 17. septembra 2017 (Ú. v. EÚ C 337, 20.9.2018, s. 131) navrhol, aby sa nástupnícky program zameril na celoživotné vzdelávanie a mobilitu, a odporučil, aby sa priority programu Erasmus, stratégie EÚ pre mládež a ďalších programov financovaných z prostriedkov EÚ zosúladiť. V júni 2018 Európsky parlament a Rada dospeli k politickej dohode v súvislosti s návrhom týkajúcim sa Európskeho zboru solidarity, ktorý musia teraz obe inštitúcie formálne prijať.

S cieľom podnecovať mladých ľudí, aby sa venovali vlastným európskym projektom, inicioval Parlament spolu s Nadáciou medzinárodnej ceny Karola Veľkého v Aachene v roku 2008 udeľovanie [Európskej ceny Karola Veľkého pre mládež](#), ktorá sa každoročne udeľuje projektom, ktoré propagujú európske a medzinárodné porozumenie.

Michaela Franke / Pierre Hériard
09/2018

[2] Podrobnosti nájdete v informačnom liste [3.6.2](#) o audiovizuálnej a mediálnej politike.

